

Read the full book on: [10.1787/9789264189560-en](https://doi.org/10.1787/9789264189560-en)

Połączone gospodarki. Czerpanie korzyści z globalnych łańcuchów wartości

Streszczenie w języku polskim

- To, czym dany podmiot się zajmuje (działania podejmowane przez firmę lub kraj), ma obecnie znacznie większy wpływ na rozwój i zatrudnienie niż to, co sprzedaje (ostateczny produkt).
- Globalne łańcuchy wartości pozwalają firmom i gospodarkom „zajmować się” tą częścią procesu, w której są najlepsze, korzystając z półproduktów i usług pośrednich pozyskiwanych z innych miejsc bez konieczności rozwijania się we wszystkich obszarach przemysłu.
- Zlecenie działalności na zewnątrz (outsourcing) i przenoszenie jej poza granice kraju (offshoring) zwiększają konkurencyjność, zapewniając dostęp do tańszych, bardziej zróżnicowanych produktów wejściowych o wyższej jakości.
- Coraz ściślejsze połączenia między gospodarkami stwarzają ważne szanse, ale także niosą ze sobą nowe wyzwania dotyczące polityki.

Konkurencyjność

- Konkurencyjność w globalnych łańcuchach wartości wymaga wzmocnienia tych czynników produkcji, które trudno realizować gdzie indziej, przez co istnieje małe prawdopodobieństwo, że będzie je można „przenieść” za granicę. Wymaga to inwestowania w umiejętności i kapitał ludzki oraz wysokiej jakości infrastrukturę, a także promowania silnych więzi między przemysłem a światem akademickim i rozwijania wiedzy milczącej. Ważnym czynnikiem wpływającym na decyzje inwestycyjne firm jest również jakość instytucji i władz.
- Istotną rolę w niszowych obszarach globalnych łańcuchów wartości odgrywają małe i średnie przedsiębiorstwa (MSP), które mają swój udział w eksporcie większych firm.
- Podstawowym działaniem w globalnych łańcuchach wartości pozostaje produkcja, nawet jeśli znaczna część wytwarzanej wartości ma związek z usługami.
- Tradycyjna polityka wsparcia nie uwzględnia połączonego charakteru produkcji w globalnych łańcuchach wartości ani potrzeby konkurencji i otwartości. Zwiększa ona ryzyko protekcjonizmu, podczas gdy sukces na rynkach międzynarodowych zależy w równym stopniu od możliwości eksportu i od importowania produktów wejściowych o wysokiej jakości.

Handel

- W większości gospodarek mniej więcej jedna trzecia importowanych półproduktów jest następnie eksportowana. W globalnych łańcuchach wartości cła i inne bariery eksportowe stanowią w konsekwencji podatek eksportowy. Na skuteczność funkcjonowania globalnych łańcuchów wartości wpływają także ograniczenia eksportu. Negatywne konsekwencje ochrony handlu kumulują się, gdy części i komponenty wielokrotnie przekraczają granice.
- Metody ułatwiania handlu, takie jak szybkie i wydajne procedury portowe i celne, sprzyjają płynnemu funkcjonowaniu łańcuchów wartości. Zbieżność norm i wymogów w zakresie certyfikacji oraz wzajemne uznawanie porozumień może zmniejszyć obciążenia firm eksportowych.
- Liberalizacja taryf celnych może stwarzać nowe możliwości dla handlu, natomiast dla globalnych łańcuchów wartości konieczne są również wydajne usługi oraz transgraniczny przepływ osób, kapitału i technologii.
- W wielu krajach OECD usługi składają się na ponad połowę wartości tworzonej w globalnych łańcuchach wartości; w Chinach zaś wielkość ta przekracza 30%.

Inwestycje

- Ze względu na istotną rolę przedsiębiorstw wielonarodowych obniżenie barier inwestycyjnych to skuteczny sposób na integrację kraju z globalnymi łańcuchami wartości. Przeszkody w dokonywaniu inwestycji transgranicznych mogą mieć negatywny wpływ na bogactwo, zarówno w kraju macierzystym, jak i kraju przyjmującym, ponieważ utrudniają skuteczne funkcjonowanie globalnych łańcuchów wartości.
- System zbudowany na tysiącach dwustronnych i regionalnych umów inwestycyjnych nie odzwierciedla wystarczająco połączonego charakteru gospodarek w globalnych łańcuchach wartości.
- W promowaniu i ułatwianiu inwestycji należy w większym stopniu skupić się na działaniach podejmowanych w globalnych łańcuchach wartości, nie na branżach. Polityka musi uwzględniać fakt, że sukces zależy zarówno od inwestycji krajowych, jak i zagranicznych.
- Duże przedsiębiorstwa wielonarodowe, w tym niektóre przedsiębiorstwa państwowe, są ważnymi graczami w globalnych łańcuchach wartości, zgłaszającymi wątpliwości dotyczące polityki, na przykład na temat skutków konkurencji na niższych poziomach rynku.
- Globalne łańcuchy wartości mogą sprzyjać rozprzestrzenianiu idei dotyczących odpowiedzialnego postępowania w biznesie; działalność biznesowa powinna być prowadzona z poszanowaniem praw i godności człowieka zgodnie z Wytycznymi OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych oraz uznanymi standardami Międzynarodowej Organizacji Pracy i Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Rozwój

- Dzięki dostępowi do sieci, rynków globalnych, kapitału, wiedzy i technologii integracja w globalnych łańcuchach wartości może być pierwszym krokiem w rozwoju gospodarczym.

- Ponieważ w skład globalnych łańcuchów wartości wchodzi działania objęte umowami zawieranymi w obrębie przedsiębiorstw wielonarodowych oraz pomiędzy nimi i niezależnymi dostawcami, możliwość egzekwowania umów ma podstawowe znaczenie. Kraje o stabilnych systemach prawnych z reguły eksportują więcej w bardziej złożonych branżach. Zadania wymagające bardziej skomplikowanych umów łatwiej realizować w krajach dysponujących sprawnie funkcjonującymi instytucjami nadzorującymi realizację zobowiązań kontraktowych.
- Wiele krajów o niskich dochodach pozostaje wykluczonych z globalnych łańcuchów wartości ze względu na położenie, brak zasobów naturalnych i infrastruktury bądź środowisko biznesowe.

Dostosowanie i zagrożenia

- Międzynarodowa konkurencja w obrębie globalnych łańcuchów wartości wiąże się z kosztami dostosowania — ponieważ niektóre działania nasilają się, gdy inne słabną, a działalność realizowana jest w różnych krajach.
- Polityka musi ułatwiać proces dostosowania poprzez działania na rynku pracy i politykę społeczną oraz inwestycje w edukację i podnoszenie umiejętności. Polityka strukturalna pomaga także w zwiększaniu elastyczności, a tym samym odporności gospodarek na przyszłe wstrząsy.
- Źródłem tej odporności jest ściślejsza łączność między gospodarkami. Może ona także prowadzić do rozprzestrzeniania się niekorzystnych zjawisk, jeśli zdarzenia w jednej części globalnych łańcuchów wartości będą wpływać na cały system.
- Biorąc pod uwagę istotny wpływ globalnych łańcuchów wartości na bogactwo, rządy, przedsiębiorstwa i inni interesariusze wciąż muszą mieć świadomość swoich ról i obowiązków w odniesieniu do nadzoru.

Główne zalecenia

- Wzmacnianie współpracy i koordynacji wielostronnej w celu utrzymania otwartego i przewidywalnego klimatu inwestycji międzynarodowych, zachęcającego do inwestycji w globalne łańcuchy wartości oraz pomocy w godzeniu polityki krajowej z globalnym charakterem działalności gospodarczej.
- Utrzymanie otwartości rynków i nieuleganie presji protekcyjnej. Dalsza liberalizacja handlu, najlepiej wielostronna, w celu wytworzenia jak najsilniejszych powiązań między wcześniejszymi i późniejszymi etapami łańcucha wartości. Wprowadzenie ułatwień handlowych, m.in. w postaci porozumienia Światowej Organizacji Handlu.
- Unikanie wojen na zachęty w celu przyciągnięcia szczególnie wartościowych etapów globalnych łańcuchów wartości.
- Wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw poprzez politykę zachęcającą do nawiązywania współpracy z firmami międzynarodowymi, zwiększającą potencjał MSP w zakresie dostaw i możliwości innowacji oraz sprzyjającą stosowaniu norm produktowych.
- Inwestowanie w umiejętności i zaawansowane technologie produkcji z włączaniem ich do branż tradycyjnych, poprzez politykę umacniającą sieci i współpracę, co sprzyja zakotwiczeniu produkcji i tworzeniu wartości.
- Wspieranie inwestycji w zasoby wiedzy, np. w obszarze badań i rozwoju oraz projektowania, a także wspomaganie rozwoju ważnych kompetencji gospodarczych, przede wszystkim umiejętności i zarządzania.
- Reformowanie regulacji oraz liberalizacja handlu i inwestycji w usługi celem zwiększenia konkurencji oraz podniesienia wydajności i jakości usług.
- Obniżenie barier inwestycyjnych, aby pomóc krajom rozwijającym się we włączaniu się do globalnych łańcuchów wartości.
- Oferowanie wsparcia gospodarkom wschodzącym w celu poprawy ich otoczenia biznesowego i uzyskania przez nie zdolności uczestnictwa w handlu międzynarodowym.
- Wspieranie tworzenia potencjału w drodze inicjatyw pomocy dla handlu, zmierzające do poprawy sytuacji najbiedniejszych gospodarek rozwijających się.
- Zachęcanie do stosowania podejścia zakładającego zaangażowanie wielu interesariuszy w celu zapobiegania potencjalnym zagrożeniom (mimo że to firmy ponoszą główną odpowiedzialność w tym względzie), co obejmuje działania rządów na rzecz wspierania wymiany informacji i pogłębiania umiejętności.

- Inicjowanie dalszych prac na rzecz mierzenia roli inwestycji w globalne łańcuchy wartości oraz wpływu globalnych łańcuchów wartości na zatrudnienie, umiejętności i dochody.

© OECD

Niniejsze podsumowanie nie jest oficjalnym tłumaczeniem materiałów OECD.

Kopiowanie niniejszego podsumowania jest dozwolone pod warunkiem zamieszczenia informacji o prawach autorskich OECD i tytułu oryginalnej publikacji.

Wielojęzyczne podsumowania są tłumaczeniami fragmentów dokumentów OECD, pierwotnie opublikowanych w językach angielskim i francuskim.

Są one dostępne bezpłatnie w internetowej księgarni OECD: www.oecd.org/bookshop

Dokładniejsze informacje można uzyskać, kontaktując się z Działem Praw Autorskich i Tłumaczeń w Dyrektoracie do Spraw Publicznych i Komunikacji: rights@oecd.org , faks: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Zachęcamy do odwiedzania naszej strony internetowej: www.oecd.org/rights

Read the complete English version on OECD iLibrary!

© OECD (2013), *Interconnected Economies. Benefiting from Global Value Chains*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264189560-en